

ПРОБЛЕМИ НА ПРАВНАТА КВАЛИФИКАЦИЯ В СЛУЧАИТЕ НА ПРИЧИНЯВАНЕ НА СМЪРТ С ОГНЕСТРЕЛНО ОРЪЖИЕ И СИЛНО ДЕЙСТВАЩО ОТРОВНО ВЕЩЕСТВО

Надя Пандилова¹

Резюме: Настоящата статия разглежда въпроса за разграничителния критерий между състава на обикновената (чл. 122, ал. 2 НК) и професионалната непредпазливост (чл. 123, ал. 1 НК) в случаите, когато смъртта е причинена с огнестрелно оръжие или силно действащо отровно вещество. Достига се до извода, че за разграничаване на посочените

състави е необходимо правоприлагащите органи да преценяват естеството на самата причинителска дейност.

Ключови думи: наказателно право, непредпазливост, източник на повишена опасност, професионална непредпазливост, огнестрелно оръжие, силно действащо отровно вещество

Проблемите, свързани с правната квалификация на извършеното в случаите на причиняване на смърт с огнестрелно оръжие или силно действащо отровно вещество, не са нови за наказателноправната доктрина и практика. Проблемът възниква не без основание, доколкото употребата на огнестрелно оръжие или силно действащо отровно вещество представлява дейност – източник на повишена опасност, независимо от това в коя сфера на дейност се осъществява. И тук отговорът на въпроса по кой текст да се квалифицира извършеното – дали по 123 НК (в състава на който като обективен признак е посочено изискването дейността да бъде източник на повишена опасност), или по чл. 122, ал. 2 НК (в който състав огнестрелното оръжие и силно действащото отровно вещество са изрично посочени като средство на престъплението), предполага първо изследване на въпроса що е източник на повишена опасност.

I. Източник на повишена опасност

От наказателноправна гледна точка с понятието „източник на повишена опасност“ у нас е възприето да се обозначава определена общественополезна и правомерна дейност, при която и най-малкото незнание или немарливо изпълнение създава опасност за живото

¹ Доктор по наказателно право, хоноруван асистент по наказателно право, департамент „Право“, Нов български университет, електронна поща: nadya.pandilova@gmail.com

та или здравето на други лица². С оглед на това твърде често професионалната дейност, упражняването на която е съпроводено с употребата на определени опасни оръдия и средства, също се третира като източник на повишена опасност. По-различно е разбирането на руската гражданскоправна теория, която за първи път въвежда разглеждания термин, и то в контекста на обезщетяването на вреди, причинени от източник на повишена опасност³. Така според съветското гражданско право под „източник на повишена опасност“ следва да се разбират „предметите от материалния свят (преимуществено оръдия и средства за производство), притежаващи особени количествени и качествени състояния, с оглед на които притежаването, ползването, съхраняването или транспортирането им при определени условия на време и пространство е свързано с повишена опасност“⁴. Това становище се поддържа и от А. Белякова, според която „законът, практиката и литературата говорят за източник на повишена опасност и отделно от това за дейност, свързана с такава опасност“⁵.

Възприетата в съветското гражданско право теория за предметите от материалния свят като единствено възможен „източник на повишена опасност“ намира своята логична обосновка и към настоящия момент, доколкото в гражданското право (чл. 50 ЗЗД) поначало е допустима отговорността за вреди от вещи (т.нар. обективна отговорност). Следвайки тази концепция, съветското гражданско право прокарва свое собствено деление на източниците на повишена опасност. Според това деление съществуват четири основни вида източника на повишена опасност – физически (към които спадат механическите, електрическите и топлинните), физико-химически (радиоактивните), биологически (към които се отнасят зоологическите и микробиологическите) и химически (които обхващат експлозивните, запалимите и **отровните**).⁶

Подобни предмети от материалния свят имат определена роля и по българското наказателно право, но не за формиране на понятието „източник на повишена опасност“, а за някои от видовете дейности – източник на такава опасност.⁷ В тази връзка, след като българското наказателно право признава единствено дейностите за източник на повишена опасност (а не самите предмети), не следва ли, че и дейността по използването на огнестрелни оръжия и отровни вещества е източник на повишена опасност, доколкото се извършва с помощта на потенциално опасно средство?

Въпросът се поставя неслучайно, доколкото в едни случаи боравенето със „силно действащи отровни вещества“ се третира като дейност, източник на повишена опасност по смисъла на чл. 123 НК, а в други не. Съответно, въпреки че дейността е източник на повишена опасност (по смисъла на чл. 123 НК), допуснатата в хода ѝ непредпазливост понача-

² Вж. т. 9 от Постановление № 6 от 1969 г., Пленум на ВС.

³ Красавчиков, О. А. (1966). *Возмещение вреда, причиненного источником повышенной опасности*. Москва, 6.

⁴ Пак там, 34.

⁵ Белякова, А. А. (1967). *Возмещение вреда, причиненного источником повышенной опасности*. Московского университета, 8. Според авторката такова разграничение се съдържа в ст. 454 ГК РСФСР (от 1964 г.), озаглавена: „Отговорност за вреда, причинена от източник на повишена опасност“ и установяваща отговорност за причиняване вреда в процеса на осъществяване на повишената опасност от дейността“. Анализирайки посочената норма, на с. 9 от монографията авторката стига до извода, че „повишено опасна за околните се явява дейността по използването на източник на повишена опасност“.

⁶ Красавчиков, О. А. Цит. съч., 45.

⁷ В тази връзка вж. Решение № 60 от 1963 на ОСНК на ВС, което третира като дейност – източник на повишена опасност, дейността на учителите и възпитателите, когато извършват „работа с опасни машини, вредни за здравето химикали или отровни вещества, електрически съоръжения и пр.“

ло се третира като обикновена⁸ (по смисъла на чл. 122, ал. 2, пр. 2 НК), а не като професионална (по чл. 123 НК).

II. Правна квалификация на причиняването на смърт при употребата на огнестрелно оръжие и силно действащо отровно вещество

Характерът на извършваната дейност е от определящо значение за разграничаването на професионалната от обикновената непредпазливост. Ето защо и признаването на дейността по използването на огнестрелни оръжия или силно действащи отровни вещества за „източник на повишена опасност“ ще доведе до различна правна квалификация на извършеното в хода на дейността, когато по непредпазливост е довело да настъпване на смърт.

В този смисъл В. Бузов излага виждането, че систематически мястото на чл. 122, ал. 2 НК (когато смъртта бъде причинена с огнестрелно оръжие или със силно действащо отровно вещество) е при разпоредбата на чл. 123 НК, доколкото огнестрелните оръжия и отровните вещества според автора се нареждат сред безспорните източници на повишена опасност.⁹ Това становище, макар на пръв поглед да изглежда правилно, държи сметка само за естеството на използваното средство за причиняване на съставомерните последици – огнестрелно оръжие или силно действащо отровно вещество, без обаче да отчита друга важна особеност на състава на чл. 123 НК.

Принципно вярна е позицията на автора, че не може разликата между съставите на чл. 122, ал. 2 и чл. 123 НК да се търси на плоскостта на повишената опасност на извършваната дейност, доколкото и в единия, и в другия случай тя е свързана с небрежното манипулиране (използване, държане, съхраняване, транспортиране и пр.) на потенциално опасни средства (огнестрелното оръжие и силно действащото отровно вещество). Обективно погледнато, също така е вярно, че тези средства са еднакво опасни, както когато се използват в битовата дейност на човека, така и когато се употребяват от опитно, квалифицирано лице при изпълнение на неговата професионална дейност. Но това все още не означава, че мястото на ал. 2 на чл. 122 е при чл. 123 НК.

Например, когато смъртта е причинена при непосредствено изпълнение на служебни задължения и задачи, отговорността в никакъв случай не може да бъде по чл. 122, ал. 2 НК, въпреки че е използвано огнестрелно оръжие или силно действащо отровно вещество.¹⁰ Обстоятелството, че отговорността в този случай не може да бъде за проявена обикновена непредпазливост, се дължи на естеството на самата причинителска дейност, независимо че използваното средство е огнестрелно оръжие или силно действащо отровно вещество.

⁸ Такова е разбирането в част от руската наказателноправна литература, според която битовите непредпазливи престъпления по правило се извършват без използване на източници на повишена опасност, като заедно с това обаче някои автори допускат възможността определен процент от такива непредпазливи престъпления да бъдат извършени чрез нарушаване на писани правила за безопасност при боравене с огнестрелно оръжие, взривни или отровни вещества (т.е. с някои източници на повишена опасност). По този въпрос по-подробно вж. Тяжкова, И. (2002). *Неосторожные преступления с использованием источников повышенной опасности*. Санкт-Петербург: Юридический центр „Пресс“, 272.

⁹ Бузов, В. (1975). Преглед на практиката на Върховния съд на НРБ по някои въпроси на престъпленията по чл. 123, 134 и 343 от Наказателния кодекс, извършени при движението по пътищата. *Правна мисъл*, № 6, 105.

¹⁰ Вж. Решение № 139 от 18.10.1994 г. по н. д. № 147 от 1994 г. на Военна колегия и Решение № 110 от 15.12.1993 г. по н. надз. д. № 108 от 1993 г. на Военна колегия.

1. Правна квалификация на причиняването на смърт при употребата на огнестрелно оръжие

При уредбата на състава на престъплението по чл. 122, ал. 2 НК законодателят, освен естеството на използваното средство, отчита и характера на самата причинителска дейност.¹¹ Независимо че е свързана с някое от посочените потенциално опасни средства, тази дейност не следва да бъде правно регламентирана или да се осъществява по служба.

Прилагането на това неписано правило (поне в неговата първа част) към действията по използване, съхранение, транспортиране, придобиване и пр. на огнестрелно оръжие води до невъзможност да се разграничат съставите на чл. 122, ал. 2, пр. 1 и чл. 123 НК. Това е така, доколкото и в двата случая посочените действия с огнестрелно оръжие са предмет на регулиране от страна на Закона за оръжията, боеприпасите, взривните вещества и пиротехническите изделия (ЗОБВВПИ)¹².

Всъщност дейността, свързана с използването на огнестрелни оръжия, представлява типичен пример за правно регламентирана дейност по смисъла на чл. 123 и 134 НК, доколкото съществуват нормативно установени правила както по отношение лицата, които имат право да я осъществяват, така и по отношение на реда за безопасното ѝ извършване. Именно с оглед на голямото сходство и близост между убийството по непредпазливост, извършено с огнестрелно оръжие по чл. 122, ал. 2, пр. 1 НК, и причиняването на смърт при т.нар. професионална непредпазливост по чл. 123 НК, в практиката се прокарва разграничение между двете на плоскостта на изпълнението на служебни задължения.

Например, ако смъртта е причинена с огнестрелно оръжие, но не при изпълнението на преки и непосредствени служебни задължения, отговорността ще бъде по чл. 122, ал. 2, пр. 1 НК. Такива са случаите на използване на оръжието не по предназначение или извън хипотезите на чл. 12 НК и чл. 87 от Закона за Министерството на вътрешните работи (ЗМВР)¹³, преотстъпването му на неправомерно, малолетно или непълнолетно лице, оставяне на оръжието на общодостъпно място, демонстрации или игра с него и пр.¹⁴ Съответно „отговорността не може да бъде по чл. 122, ал. 2 НК в случаите, когато съставомерният резултат е причинен при занятие, учение, бойни стрелби, непосредствено изпълнение на служебни задължения по издирване на престъпник и др., независимо че използваното средство е огнестрелно оръжие“¹⁵.

Следователно, въпреки очевидните сходства между дейностите, извършвани с огнестрелно оръжие по чл. 122, ал. 2, пр. 1 НК и чл. 123 НК, законодателят правилно ги обособява в два отделни състава. Такова разграничение е съществувало още при приемането на Наказателния закон от 1951 г. (преименуван на Наказателен кодекс през 1956 г.)¹⁶.

¹¹ Вж. Решение № 110 от 15.12.1993 г. по н. надз. д. № 108 от 1993 г. на Военна колегия.

¹² Обн. ДВ, бр. 73 от 17.09.2010 г., последно изм. ДВ, бр. 80 от 24.09.2021 г.

¹³ Обн. ДВ, бр. 53 от 27 юни 2014 г., последно изм. ДВ, бр. 20 от 9 март 2021 г.

¹⁴ Вж. Решение № 7 от 1991 г. на Военна колегия; Решение № 2 от 1995 г. на Военна колегия; Решение № 7 от 1998 г. на Военна колегия и Решение № 263 от 2006 г. на III н. о. на ВКС.

¹⁵ Решение № 110 от 15.12.1993 г. по н. надз. д. № 108 от 1993 г. на Военна колегия на ВС.

¹⁶ Вж. текстовете на чл. 130 и чл. 131 от НЗ, на които съответстват настоящите чл. 122 и чл. 123 от НК.

2. Правна квалификация на причиняването на смърт при употребата на силно действащо отровно вещество

Неизследван остава въпросът за правната квалификация на случаите, когато смъртта е причинена чрез употребата на силно действащо отровно вещество. Налице е конкуренция между съставите на съставите на чл. 122, ал. 2, пр. 2 НК и чл. 123 НК. Въпросът за извеждането на разграничителен критерий между посочените състави е дори по-наболял, от една страна, защото използването на силно действащи отровни вещества по своето естество е дейност – източник на повишена опасност, и от друга, защото употребата на тези вещества дълго време е била възприемана като „занятие“ по смисъла на чл. 131 и 146, ал. 2 НЗ от 1951 г.¹⁷ (чиито редакции съответстват на сегашните чл. 123 и 134 НК). Така редакцията на ал. 2 на чл. 130 НК¹⁸ от 1956 г. (уреждаща причиняването на смърт при т.нар. обикновена непредпазливост) гласи „ако смъртта е причинена с огнестрелно оръжие, наказанието е лишаване от свобода до 5 години“. Ясно се вижда, че в предходните редакции на сегашния чл. 122, ал. 2 НК, уреждащ причиняването на смърт при т.нар. обикновена непредпазливост, силно действащото отровно вещество изобщо не фигурира. То получава своята уредба едва с приемането на действащия Наказателен кодекс (1968).

В тази връзка е необходимо да се изяснят два основни момента. На първо място, какво е наложило отнасянето на силно действащото отровно вещество към състава на чл. 122, ал. 2 НК, и на второ място, да се намери действителният разграничителен критерий между съставите на чл. 122, ал. 2 и чл. 123 НК, когато съставомерният резултат е причинен вследствие на немарливо използване, манипулиране със силно действащо отровно вещество.

Преди въвеждането на силно действащите отровни вещества в квалифицирания състав на обикновената непредпазливост те са били с по-тесен обхват на разпространение (предимно в промишлеността и селското стопанство). Наред с това контролът върху тях е бил съсредоточен в ръцете на държавата.¹⁹ С такива потенциално опасни вещества са боравели ограничен кръг от субекти, и то преди всичко при изпълнение на своята професия. Постепенно достъпът до тези вещества става все по-широк и свободен. Доколкото силно действащите отровни вещества навлизат с все по-бързи темпове не само в промишлената, но и в битовата сфера на дейност²⁰, законодателят е принуден да ги добави наред с огнестрелното оръжие в квалифицирания състав на чл. 122, ал. 2 НК.

¹⁷ Решение № 916 от 1954 на I н.о. на ВС и Решение № 1057 от 1955 на I н.о. на ВС (Сб., 107), съгласно което се приема, че работата с отровни вещества спада към занятие, при немарливото изпълнение на което, като се причинява смъртта другиму, се осъществява престъпният състав на чл. 131, ал. 1 НЗ.

¹⁸ Изв., бр. 12 от 10.02.1956 г.

¹⁹ Според чл. 3 от Правилника за производство, търговия, съхранение, пренасяне и употреба на силно действащи отровни вещества (обн. ДВ, бр. 34 от 27.04.1973 г., отг., бр. 101 от 23.11.1999 г.) Министерството на народното здраве, Министерството на земеделието и хранителната промишленост, Министерството на горите и опазването на природната среда (Министерството на тежката промишленост и Министерството на машиностроенето), съгласувано с Министерството на вътрешните работи, са изготвили ежегодно до 30.VI. (на предшестващата година) подробен списък на силно действащите отровни вещества (СДОВ от I и II група), които ще бъдат използвани в промишлеността и селското стопанство през следващата година, както и разрешените за ползуване в личните стопанства на гражданите. Списъкът се е публикувал в „Държавен вестник“. В полза на изложеното е и това, че съгласно чл. 24 от цитирания правилник право на постоянна употреба на СДОВ са имали държавните и кооперативните предприятия, организации, научни и научноизследователски институти, самостоятелни лаборатории, аграрно-промишлените комплекси, ТКЗС, ДЗС и други, които са получили разрешение от органите на Министерството на вътрешните работи, докато гражданите са имали право само на еднократна употреба на СДОВ.

²⁰ Вж. Лютов, К. и колектив. (1987). *Наказателно право на НРБ (особена част)*. Том първи. София: Висш институт „Г. Димитров“ – МВР, 35.

Въпреки присъствието му като квалифициращ признак и към настоящия момент липсва легална дефиниция на понятието „силно действащо отровно вещество“. Това понятие, макар в един по-различен вид, срещаме и в чл. 354, ал. 1 НК, където се урежда производството, придобиването, държането, отчуждаването или предаването „другиму **силно действащо или отровно вещество**“. На практика в нито едно от съдебните решения, постановени по чл. 122, ал. 2 или 354, ал. 1 НК, не се дава тълкуване на въпросното понятие. Известна препратка е съдържал Правилникът за производството, търговията, съхраняването и употребата на силно действащи отровни вещества²¹, който е подразделял отровните вещества на четири групи според степента на отровността им. Съгласно чл. 1 от същия правилник само включените в първа и втора група отровни вещества (т.е. с летална доза (ЛД 50) до 300 мг/кг) е следвало да се отнесат към категорията на силно действащите.

В съвременната наказателноправна теория с понятието „силно действащо отровно вещество“ се обозначава най-общо веществото, „годно да нанесе във всички случаи значителни поражения на човешкия организъм“²². В по-старата литература се приема също, че дори в „малки дози такова вещество може да докара смърт по химически начин“²³. Това разбиране се споделя още от проф. Долапчиев²⁴ и съдебната практика²⁵.

Ето защо при всички случаи на небрежно манипулиране (използване, държане, съхраняване, транспортиране и пр.) на силно действащо отровно вещество, подобно на огнестрелното оръжие, се създава реална опасност от настъпване на нежелан престъпен резултат. Дейността по използването на такова вещество следва да се определи също като източник на повишена опасност по смисъла на чл. 123 НК, и то независимо в коя сфера се извършва – битовата или професионалната.

Въпреки че боравенето със силно действащи отровни вещества представлява дейност – източник на повишена опасност, това все още не означава, че тяхното систематично място в Особената част на Наказателния кодекс е сред съставите на професионалната непредпазливост, както смята проф. В. Бузов. Вярно е, че преди приемането на действащия НК Върховният съд в своята практика е третирил употребата на отровни вещества като „занятие“, но тази практика е изхождала преди всичко от редовното боравене на определен кръг лица с подобни вещества при изпълнението на техни служебни задължения.²⁶ От това следва, че видът на причинителската дейност с такива отровни вещества (т.е. дали е свързана непосредствено и пряко с изпълнението на конкретни задължения по служба) се явява търсеният разграничителен критерий между съставите на чл. 122, ал. 2, пр. 2 и чл. 123 НК.²⁷

Ако смъртта например бъде причинена при производствена авария или като резултат от технологична грешка в даден химически процес, които дейности най-често се извърш-

²¹ Обн. ДВ, бр. 34 от 27.04.1973 г., отм., бр. 101 от 23.11.1999 г.

²² Гиргинов, А. (2005). *Наказателно право на Република България. Особена част*. София: Софи-Р, 84.

²³ Вж. Лист, Фр. (1928). *Учебник по наказателно право. Особена част*. София: книгоиздателство „Право“, 228. Изрично се посочва разбирането за отровите като вещества, които (при даден начин на употреба) са пригодни да разрушат здравето по химически или механически начин.

²⁴ Долапчиев, Н. (1943). *Наказателно право. Особена част. Том първи: Престъпления против живота, здравето и честта*. София: Придворна печатница, 28.

²⁵ Вж. Решение № 5068 от 6.11.2015 г. по в. н. о. х. д. № 321 от 2015 г. на Окръжен съд – Благоевград.

²⁶ Вж. Решение № 916 от 1954 на I н.о. на ВС относно работата на аптекаря, който непрекъснато борави с отровни вещества, и Решение № 1057 от 1955 на I н.о. на ВС относно работата на дезинсектора, който, притежавайки необходимите знания и похватност, немарливо е изпълнявал задълженията си по работата с отровни вещества при обеззаразяването на складовете.

²⁷ Вж. Решение № 110 от 15.12.1993 г. по н. надз. д. № 108 от 1993 г. на Военна колегия на ВС.

ват в изпълнение на определени служебни задължения, не би могло да се приеме, че отговорността ще бъде по чл. 122, ал. 2, пр. 2 НК, дори причиняващо средство да е силно действащото отровно вещество.²⁸

Оттук и еднократното придобиване, използване, съхранение, транспортиране и пр. на такива отровни вещества в ежедневната дейност на човека е ясен показател, че проявената непредпазливост в хода на такава дейност, в резултат на която е причинена смърт, ще следва да се квалифицира като обикновена по смисъла на чл. 122, ал. 2, пр. 2 НК. Въпреки че дейността по боравенето, съхраняването и пр. на такива силно действащи отровни вещества и в битовата сфера е източник на повишена опасност, законодателят не би могъл да ограничи и контролира извършването на подобни дейности. Още по-малко би могъл да ограничи или регулира масовото потребление на силно действащите отровни вещества.

Макар законодателят да е въвел особен разрешителен режим по отношение на придобиването, съхранението, носенето и употребата на огнестрелни оръжия и в битовата сфера, обективно невъзможно е въвеждането на такъв разрешителен режим относно закупуването на отрова за мишки, хлебарки и пр. Въпросните средства се продават свободно – в аптеки, дрогерии и др., и могат да бъдат придобити без особени затруднения, поради което законодателят още през 1968 г. решава да възложи едни общи задължения за безопасност при боравенето с тези вещества в ежедневието. Ако смъртта бъде причинена в резултат на немарливо изпълнение на такива „обща“ правила (да не се оставя отровата на общодостъпно място, в близост до деца или да не се съхранява извън оригиналната опаковка), лицето ще носи отговорност за проявена обикновена непредпазливост по смисъла на чл. 122, ал. 2, пр. 2 НК.

Заклучение

От гореизложеното следва, че при преценката за приложимостта на един от двата състава (чл. 122, ал. 2 или чл. 123 НК) в случаите, когато смъртта е причинена с огнестрелно оръжие или силно действащо отровно вещество, винаги трябва да се държи сметка не само за естеството на използваното средство (неговата потенциална опасност), но и за естеството на самата причинителска дейност, тоест дали е предприета във връзка със службата.

Цитирана литература

Белякова, А. (1967). *Возмещение вреда, причиненного источником повышенной опасности*. Москва: Московского университета.

Бузов, В. (1975). Преглед на практиката на Върховния съд на НРБ по някои въпроси на престъпленията по чл. 123, 134 и 343 от Наказателния кодекс, извършени при движението по пътищата. *Правна мисъл*, № 6, 96–106.

Гиргинов, А. (2005). *Наказателно право на Република България. Особена част*. София: Софи-Р.

Долапчиев, Н. (1943). *Наказателно право. Особена част. Том първи: Престъпления против живота, здравето и честта*. София: Придворна печатница.

²⁸ Вж. Пак там.

Красавчиков, О. (1966). *Возмещение вреда, причиненного источником повышенной опасности*. Москва.

Лист, Фр. (1928). *Учебник по Наказателно право. Особена част*. София: Книгоиздателство „Право“.

Лютов, К. и колектив. (1987). *Наказателно право на НРБ (особена част)*. Том първи. София: Висш институт „Г. Димитров“ – МВР.

Тяжкова, И. (2002). *Неосторожные преступления с использованием источников повышенной опасности*. Санкт-Петербург. Юридический центр „Пресс“.

ISSUES OF THE LEGAL CLASSIFICATION IN CASES OF DEATH BY FIREARM OR HIGHLY ACTIVE POISONOUS SUBSTANCE

Nadya Pandilova²⁹

Abstract: This article addresses the issue of the distinguishing criterion between the constituent elements of the simple (Art. 122, para 2 CC) and professional negligence (Art. 123, para 1 CC) in cases where death is caused by a firearm or a highly active poisonous substance. It is concluded that, in order to distinguish between the constituent elements

of the abovementioned crimes, it is necessary for the law enforcement authorities to assess the nature of the causative activity itself.

Keywords: Criminal law, Negligence, Source of major danger, Professional negligence, Firearm, Highly active poisonous substance

²⁹ PhD in Criminal Law, Part-time Lecturer in Criminal Law, Law Department, New Bulgarian University, e-mail: nadya.pandilova@gmail.com